

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ΜΕ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ)

Ενότητα 10: Οργάνωση επισκέψεων σε χώρους πολιτισμικής/ιστορικής αναφοράς – Γνωστικές και βιωματικές στρατηγικές για τη διδακτική αξιοποίηση μουσείων, καταλοίπων του υλικού πολιτισμού, μνημείων και ιστορικών τόπων – Διδασκαλία Τοπικής Ιστορίας

ΔΗΜΗΤΡΗΣ Κ. ΜΑΥΡΟΣΚΟΥΦΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

ΤΟΜΕΑΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Διδακτική μεθοδολογία του μαθήματος της ιστορίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής

Οργάνωση και διεξαγωγή επισκέψεων σε χώρους πολιτισμικής αναφοράς

**Διδακτική αξιοποίηση μουσείων, μνημείων,
κτιρίων, ιστορικών τόπων και καταλοίπων του
υλικού πολιτισμού**

Παιδαγωγική – εκπαιδευτική σημασία (1)

- Ενεργητική, ερευνητική, ανακαλυπτική και βιωματική μάθηση.
- Δραστηριοποίηση κινήτρων μάθησης.
- Ανάπτυξη ιστορικής σκέψης και ιστορικής συνείδησης.
- Καλλιέργεια ιστορικών δεξιοτήτων.
- Κατανόηση παρελθόντος και εννοιών που συνδέονται με αυτό.
- Ενσυναίσθηση.

Παιδαγωγική – εκπαιδευτική σημασία (2)

- Σκέψη γύρω από τα πράγματα και τη χρήση τους.
- Συνειδητοποίηση διεπιστημονικού χαρακτήρα ιστορικής γνώσης.
- Παροχή ευκαιριών για μάθηση έξω από το σχολείο (ενοποίηση γνώσης).
- Συνολική και διαχρονική θεώρηση δραστηριοτήτων μιας εποχής.
- Συνειδητοποίηση εξελικτικής πορείας κοινωνιών.
- Καλλιέργεια θετικών στάσεων απέναντι στα υλικά κατάλοιπα και το παρελθόν γενικότερα.

Καλλιέργεια δεξιοτήτων (1)

- Παρατηρητικότητα.
- Περιγραφή.
- Ανάλυση.
- Ερμηνεία.
- Σύγκριση.
- Διατύπωση υποθέσεων και ερωτημάτων.
- Ιστορική φαντασία.

Καλλιέργεια δεξιοτήτων (2)

- Επινοητικότητα.
- Ανακάλυψη.
- Επίλυση προβλημάτων.
- Συσχέτιση κατασκευής με χρήση.
- Ταξινόμηση και αρχειοθέτηση.
- Κατασκευές.
- Γραφή – σύνθεση κειμένου.

Γενικό πλαίσιο διδακτικών ενεργειών (1)

- Επιλογή χώρου επίσκεψης – ένταξη στο σχεδιασμό και τον προγραμματισμό των μαθημάτων.
- Πρώτη, ενημερωτική, επίσκεψη από τον εκπαιδευτικό ή ενημέρωσή του με άλλους τρόπους.
- Σύντομη συζήτηση στην τάξη – πρώτη ενημέρωση μαθητών.
- Πραγματοποίηση συνεννοήσεων με υπευθύνους.
- Προσδιορισμός χρόνου επίσκεψης, αριθμού μαθητών και μέσου μεταφοράς.

Γενικό πλαίσιο διδακτικών ενεργειών (2)

- Προεργασία από την πλευρά του εκπαιδευτικού.
- Ενημέρωση μαθητών για σκοπό επίσκεψης, θέματα, περιεχόμενα, διαδικασίες και καθήκοντα.
- Πραγματοποίηση επίσκεψης (δραστηριότητες, συζήτηση).
- Εργασίες και δραστηριότητες μετά από την επίσκεψη.
- Αξιολόγηση της επίσκεψης.
- Αξιολόγηση δραστηριοτήτων και εργασιών μαθητών.

A. Προσέγγιση μνημείων, κτιρίων, ιστορικών τόπων (1)

- **Γνωστική**
  - Σχέση μνημείου με φυσικό και δομημένο περιβάλλον.
  - Εντοπισμός διαφορών μεταξύ εποχών.
  - Λειτουργικότητα – χρήσεις μνημείου.
  - Συνοδευτικά αντικείμενα.
  - Μέσα, τρόποι και συνθήκες κατασκευής.
  - Κόστος κατασκευής – χρηματοδότηση.

A. Προσέγγιση μνημείων, κτιρίων, ιστορικών τόπων (2)

- **Βιωματική**
  - Εκτίμηση για εντυπώσεις, αισθήματα και προσδοκίες επισκεπτών παλιών και νεότερων ή σύγχρονων.
  - Εκτιμήσεις για τη σημασία του μνημείου.

B. Αξιοποίηση ιστορικών τόπων και μνημείων (1)

- Πριν από την επίσκεψη:
  - αρχική ενημέρωση μαθητών, μικρής έκτασης έρευνα από τους μαθητές και συζήτηση στην τάξη.

B. Αξιοποίηση ιστορικών τόπων και μνημείων (2)

- Κατά την επίσκεψη:
  - Ομαδικές δραστηριότητες → εξερεύνηση περιβάλλοντος χώρου, προσδιορισμός σχέσεων μνημείου ή άλλων κτισμάτων με χώρο, χρονολόγηση, ένταξη κτισμάτων στο ιστορικό πλαίσιό τους, συσχέτιση με γνωστά ιστορικά γεγονότα, αναζήτηση πληροφοριών, για τις κατασκευές, την αρχική χρήση, τη λειτουργικότητα, τη σύγκριση με άλλες, την κατοπινή μεταχείριση και τη σημερινή κατάσταση, την ιστορική σημασία τους κ.λπ.
  - Παράλληλες δραστηριότητες → δραματοποίηση, υπόδυση ρόλων, φωτογράφιση, χαρτογράφηση χώρου, σχεδίαση, αναπαράσταση.

B. Αξιοποίηση ιστορικών τόπων και μνημείων (3)

- Μετά την επίσκεψη:
  - αναζήτηση πρόσθετων πληροφοριών, εκπόνηση εργασιών, σύνθεση κειμένων, τελική συζήτηση στην τάξη.

Γ. Δραστηριότητες με βάση εκπαιδευτικό πρόγραμμα Αρχαιολογικού Μουσείου Λευκωσίας (1)

- Βρείτε το αγγείο Χ με βάση το ιχνογράφημα του και ζωγραφίστε το διάκοσμό του.
- Αγγεία με ανάγλυφες παραστάσεις στην προθήκη Υ: Θα μπορούσε να προορίζονται για καθημερινές χρήσεις ή όχι και γιατί;
- Ζωγραφίστε και περιγράψτε 2 αγγεία που προορίζονταν για καθημερινές χρήσεις και 2 για λατρευτικούς σκοπούς.
- Να περιγράψετε την αναπαράσταση του οικισμού Χ που υπάρχει στην αίθουσα Υ (θέση, υλικά, αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά, λειτουργικότητα).
- Να εντοπίστε λατρευτικά εκθέματα και να τα σχεδιάσετε.
- Ζωγραφίστε εκθέματα της αίθουσας Β που σας έκαναν ιδιαίτερη εντύπωση και γράψτε ένα σύντομο σχόλιο γι' αυτά.

Γ. Δραστηριότητες με βάση εκπαιδευτικό πρόγραμμα Αρχαιολογικού Μουσείου Λευκωσίας (2)

- Προσδιορίστε τις πιθανές χρήσεις των αντικειμένων Χ και Ψ.
- Στην αίθουσα Γ υπάρχουν αντικείμενα καθημερινής χρήσης από διάφορα υλικά: να τα ταξινομήσετε με βάση τη χρήση και το υλικό κατασκευής τους.
- Να γράψετε επεξηγηματικές πινακίδες για 4 εκθέματα του μουσείου.
- Ποια εκθέματα της εποχής του χαλκού μπορείτε να μελετήσετε;
- Φανταστείτε ότι ζείτε στη νεολιθική εποχή: με βάση εκθέματα περιγράψτε τον τρόπο ζωής, τις ασχολίες, την κατοικία, την ενδυμασία, τις διατροφικές συνήθειές σας.
- Να συνθέσετε ένα διάλογο με θέμα από τη ζωή στο νεολιθικό οικισμό.

Δ. Εργασίες – δραστηριότητες σε μουσείο (1)

- Περιήγηση και ξενάγηση στις αίθουσες του μουσείου.
- Οι μαθητές χωρισμένοι σε μικρές ομάδες εξερευνούν το μουσείο με δική τους πρωτοβουλία ή με βάση κατάλογο που τους δίνει ο εκπαιδευτικός.
- Οι μαθητές κάνουν συγκεκριμένες εργασίες (π.χ. ιχνογραφήματα εκθεμάτων, γραπτή έκθεση, φωτογράφιση).
- Ομάδες μαθητών ξεναγούν συμμαθητές τους.

Δ. Εργασίες – δραστηριότητες σε μουσείο (2)

- Παραδείγματα εργασιών:
  - μεταγραφή, μετάφραση, συμπλήρωση αρχαίων επιγραφών.
  - εγγραφή σε περίγραμμα συγκεκριμένων παραστάσεων από αγάλματα, ανάγλυφα, πίνακες, αγγεία κ.λπ.
  - συσχέτιση εκθεμάτων με επεξηγηματικές πινακίδες.
  - προβληματισμός και έκφραση απόψεων για ταξινόμηση, τοποθέτηση, διάταξη και φωτισμό αντικειμένων.

Ε. Δραστηριότητες για την αξιοποίηση αντικειμένων (Marischal Museum) (1)

- Προσεκτική παρατήρηση.
- Διατύπωση ερωτημάτων.
- Περιγραφή.
- Ταξινόμηση.
- Καταλογογράφηση.
- Ανακάλυψη.
- Συσχέτιση κατασκευής με χρήση και πρόθεση δημιουργίας.

Ε. Δραστηριότητες για την αξιοποίηση αντικειμένων (Marischal Museum) (2)

- Εργασία με θραύσματα ή λείψανα αντικειμένων.
- Χρονολόγηση – αίσθηση εποχής.
- Επίλυση προβλημάτων.
- Συγκρίσεις.
- Ετοιμασία από μαθητές φύλλων εργασίας για ένα υποθετικό μουσείο.
- Επιλογή αντικειμένων για τη δημιουργία σχολικού μουσείου.
- Δημιουργία δελτίων για μουσειακά εκθέματα.

Όνομα Μουσείου:	<i>Κωδικός αριθμός αντικειμένου:</i>
Όνομασία αντικειμένου:	
Υλικό κατασκευής:	<i>Ημερομηνία εισαγωγής:</i>
Μέγεθος – διαστάσεις:	
Περιγραφή:	
Περιοχή προέλευσης:	
Χρονολόγηση:	
Τόπος και χρόνος εύρεσης:	
Χορηγός:	
Θέση στο μουσείο:	

Εικόνα 10.1: Δελτίο για μουσειακά εκθέματα.

ΣΤ. Μάθηση και δραστηριότητες με τη χρήση αντικειμένων (1)

- Τα περισσότερα αντικείμενα παρέχουν πλήθος πληροφοριών, αν υποβληθούν οι κατάλληλες ερωτήσεις: προσπαθήστε, λοιπόν, σχετικά με μία πολυθρόνα λ.χ. να απαντήσετε στα εξής:
  - Είναι άνετη ή όχι;
  - Από τι υλικό είναι φτιαγμένη; Πώς το γνωρίζετε;
  - Γιατί πιστεύετε ότι επέλεξαν οι κατασκευαστές αυτό το υλικό;
  - Έχει ποτέ επισκευαστεί; Πώς και γιατί;
  - Πώς μυρίζει; Σας θυμίζουν κάτι οι μυρωδιές της;
  - Είναι καθαρή; Ποιος την καθαρίζει;

ΣΤ. Μάθηση και δραστηριότητες με τη χρήση αντικειμένων (2)

- Έχει διακόσμηση;
- Προσθέτει κάτι στο χώρο;
- Ποιοι κάθονταν σ' αυτήν;
- Ποιος και γιατί την έφερε εδώ;
- Από πού προέρχεται;
- Είναι ίδια ή διαφορετική με άλλες στον ίδιο χώρο;
- Έχετε δει άλλες παρόμοιες; Αν ναι, πού;

Στη συνέχεια, προσπαθήστε να διατυπώσετε 10 δικές σας ερωτήσεις με στόχο να δείτε πώς θα αντλήσετε και άλλες πληροφορίες από αυτήν την πολυθρόνα. Να πάρετε υπόψη σας τον ακόλουθο πίνακα αξιοποίησης αντικειμένων

1. Θέματα για έρευνα

Φυσικά χαρακτηριστικά,

Κατασκευή

Χρήση –λειτουργία

Σχήμα

Διακόσμηση

Αξία (ιστορική, οικονομική, αισθητική, συναισθηματική κλπ)

Χρόνος-τόπος-τρόπος εύρεσης

2. Πλαίσιο έρευνας

Θέματα	Ερωτήσεις	Στοιχεία που ανακαλύφθηκαν	Στοιχεία που πρέπει να ερευνηθούν περισσότερο
--------	-----------	----------------------------	---

Παραδείγματα ασκήσεων και δραστηριοτήτων (1)

- Περιγραφή (παρατηρητικότητα, γλωσσική καλλιέργεια):
  - «Σάκκος ψηλάφησης» (feely box) με στόχο την περιγραφή ή τη σχεδίαση αντικειμένου.
  - «Κατάλογος με τις αναμεμιγμένες κάρτες» (confused card index): α)δίνεται ένα αντικείμενο σε κάθε μαθητή και του ζητείται να ταξινομήσει τις κάρτες με τα χαρακτηριστικά του και να γράψει έναν κατάλογο, β)κάθε μαθητής διαβάζει τις κάρτες, χωρίς να λέει το όνομα του αντικειμένου, ενώ οι άλλοι προσπαθούν να το προσδιορίσουν.

Παραδείγματα ασκήσεων και δραστηριοτήτων (2)

- Καταγραφή – αρχειοθέτηση (σχεδίαση αντικειμένου)
  - Μέγεθος, διαστάσεις, όγκοι, κλίμακα, ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κ.λπ.
  - Σχεδίαση κατ' όψη ή από μνήμης.
  - Συγκρότηση καταλόγου με τα παραπάνω στοιχεία.
  - Γραπτή περιγραφή ενός αντικειμένου από κάθε μαθητή και σχεδίασή του από άλλον.
- Διατύπωση ερωτήσεων (οδηγός για καλές απαντήσεις, αυτονομία)
  - Υποβολή 10 ερωτήσεων από τον Α' στο Β' με στόχο την ανακάλυψη του αντικειμένου.
  - Χρήση κιβωτίου που περιέχει ένα αντικείμενο –ερωτήσεις για την ανακάλυψή του.

Παραδείγματα ασκήσεων και δραστηριοτήτων (3)

- Ταξινόμηση
  - Επιλογή αντικειμένου – προσπάθεια ταυτοποίησης μέσω ερωτήσεων (5 -10).
  - Επίδειξη 10 – 20 αντικειμένων – προσπάθεια ανάκλησης από μνήμης.
  - Παρουσίαση 10 – 20 αντικειμένων από μαθητές με βάση συγκεκριμένα ταξινομικά κριτήρια.
- Συσχέτιση κατασκευής με χρήσεις: σχέδιο, θεμελιώδη χαρακτηριστικά υλικού, πιθανές χρήσεις, προβληματισμός για διατήρηση και συντήρηση.
- Διατύπωση και εξέταση υποθέσεων: τι είναι γνωστό, τι θεωρείται πιθανό, τι πληροφορίες διατίθενται, τι απομένει να ανακαλυφθεί;
- Αξιοποίηση υπολειμμάτων: συμπλήρωση ημιτελούς εικόνας.

Σκέψεις γύρω από τα κατάλοιπα (1)

- Επιλογή αντικειμένων για μελέτη.
- Χρήση αντιγράφων (όπου αυτό είναι δυνατόν).
- Προβληματισμός για τη σχέση των αντιγράφων με τα πρωτότυπα.
- Προβληματισμός για τη συντήρηση (λόγοι, δυσκολίες, φορείς, εκπαίδευση ειδικών, τεχνικές κ.λπ.).
- Ασκήσεις χρονολόγησης αντικειμένων.

Σκέψεις γύρω από τα κατάλοιπα (2)

- Ασκήσεις ταυτοποίησης αντικειμένων.
- Εντοπισμός προκαταλήψεων.
- Παρατήρηση, εξήγηση και αξιολόγηση της αλλαγής ή της συνέχειας.
- Συσχέτιση αντικειμένων με οπτικές και πρακτικές της εποχής τους (φυλετικές, εθνικές, θρησκευτικές, ταξικές, πολιτισμικές κ.λπ.).

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ (1)

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ.....

1. Σου άρεσε η επίσκεψη στο μουσείο/στο χώρο πολιτισμού; Σημείωσε με Χ την επιλογή σου στο αντίστοιχο τετραγωνάκι.

Πάρα πολύ

Αρκετά

Λίγο

Καθόλου

2. Αν ναι, τι σου άρεσε περισσότερο από αυτά που είδες, άκουσες ή έκανες;

.....

3. Αν όχι, τι δε σου άρεσε; Γιατί;

.....

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ (2)

4. Θα πρότεινες στους γονείς σου να έρθετε μαζί;

Ναι

Όχι

5. Αν ναι, τι θα τους έλεγες για να τους πείσεις;

.....

6. Αν όχι, γιατί;

.....

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΧΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Η Διδασκαλία της Τοπικής Ιστορίας: Βασικές Μεθοδολογικές Αρχές

Τοπική – Γενική Ιστορία

- Ένταξη της Τοπικής Ιστορίας στη Γενική: από το όλο στο μέρος και πάλι στο όλο.
- Αποφυγή κατακερματισμού της γνώσης.

Έννοια της Τοπικής Ιστορίας

- Ο «τόπος» δεν προσδιορίζεται μονοδιάστατα – γεωγραφικά, αλλά και κοινωνικά, οικονομικά πολιτισμικά
- Τοπική Ιστορία:
  - Ιστορία της ιδιαίτερης πατρίδας = ιστορία ενός περιορισμένου γεωγραφικού χώρου, όπου ο καθένας αναπτύσσει άμεση και προσωπική σχέση – πυκνό δίκτυο κοινωνικών δεσμών.
  - Ιστορία ευρύτερου χώρου = υπεισέρχονται κοινοί, ιστορικά καθοριστικοί και αλληλεξαρτώμενοι παράγοντες, π.χ. κοινή διοίκηση, κοινό δίκαιο, κοινή πολιτική και οικονομική δομή, κοινοί θρησκευτικοί δεσμοί, σταθερά γεωγραφικά δεδομένα κλπ.

Επιμέρους Θέματα Τοπικής Ιστορίας

Διεπιστημονικότητα – Διαθεματικότητα

- Τοπογραφία – Τοπιογραφία – Γεωϊστορία – Αρχαιολογία – Αρχιτεκτονική.
- Πολιτική Ιστορία.
- Οικονομική Ιστορία.
- Δημογραφική Ιστορία.
- Κοινωνική Ιστορία.
- Ιστορία της καθημερινής ζωής.
- Ιστορία των νοοτροπιών.
- Ταυτότητες – συλλογική μνήμη.
- Θρησκευτική Ιστορία.
- Πολιτιστική Ιστορία.

Βασικοί Τρόποι Προσέγγισης

- **Θεματικά ολόπλευρη μελέτη της ιστορίας ενός τόπου:** σφαιρικότητα προσέγγισης – διαχρονική εικόνα ενός τόπου.
- **Σε βάθος ανάλυση ενός συγκεκριμένου θέματος:** συστηματική προσέγγιση μιας συγκεκριμένης πτυχής.
- **Συγκριτική μελέτη δύο τόπων:** εντοπισμός και εξήγηση ομοιοτήτων και διαφορών.

Θετικά Στοιχεία

- Υπέρβαση διδακτικής παράδοσης.
- Εξάσκηση μαθητών στην παρατήρηση, την καταγραφή και την περιγραφή, τη διατύπωση υποθέσεων και ερευνητικών ερωτημάτων, την κριτική επεξεργασία πηγών και την τεκμηρίωση.
- Καλλιέργεια ιστορικής συνείδησης και περιβαλλοντικής συνείδησης.
- Κατανόηση των πολλαπλών διαστάσεων της ιστορίας: χώρος, χρόνος, ανθρωπογενές στοιχείο.
- Ανάπτυξη αυτενέργειας, φαντασίας, επινοητικότητας.
- Κατανόηση διαφορετικότητας.
- Ενίσχυση σχέσεων σχολείου – κοινωνίας.

Βασικά Στάδια Προγράμματος

- Προκαταρκτικός έλεγχος για την ύπαρξη υλικού.
- Καθορισμός κεντρικού ερωτήματος.
- Καθορισμός επιμέρους θεμάτων.
- Καταλογογράφηση πηγών – κατηγοριοποίησή τους.
- Εντοπισμός χώρων επίσκεψης και άντλησης πληροφοριών.
- Συγκεκριμενοποίηση – συστηματοποίηση δράσεων.
- Οριοθέτηση προσδοκώμενου αποτελέσματος.
- Παρουσίαση αποτελέσματος – αξιολόγηση.

Μεθοδολογική Προσέγγιση

- **Επιλογή θέματος:** προκαταρκτική διερεύνηση (θέματα, πηγές, δυσκολίες, προβλήματα, χρόνος κλπ) – συζήτηση στην τάξη – οριστικοποίηση.
- **Μεθόδευση – οργάνωση της εργασίας:**
  - Ενημέρωση μαθητών, διευθυντή και γονέων.
  - Συγκρότηση ομάδων εργασίας – κατανομή θεμάτων και καθηκόντων.
  - Διαμόρφωση οργανογράμματος.
  - Τήρηση πρακτικών και ημερολογίου.
  - Παρακολούθηση πορείας – ανατροφοδότηση.
  - Τελικές εργασίες – παρουσίαση (φεστιβάλ ιστορίας).
- **Αξιολόγηση:** (συν)διαμόρφωση κριτηρίων, έμφαση στη μεθοδολογία, εφαρμογή ποιοτικών μεθόδων.

Η Μέθοδος Project

- Πρωτοβουλία.
- Ανταλλαγή απόψεων.
- Διαμόρφωση πλαισίου δράσης (από κοινού).
- Υλοποίηση όσων έχουν προγραμματιστεί.
- Περάτωση
  - συνειδητός τερματισμός (επίτευξη σκοπού, χρόνος).
  - επανασύνδεση με αρχική πρωτοβουλία.
  - εφαρμογή του project στην καθημερινή πράξη.

Πρωτόκολλο Εργασίας

- Θέμα.
- Στόχοι.
- Χρονική διάρκεια.
- Μέθοδος εργασίας (σύντομη περιγραφή).
- Πηγές – μέσα εργασίας .
- Δυσκολίες – προβλήματα: οργάνωση, χρόνος, πηγές, μετακινήσεις, υποστήριξη, αντιδράσεις, διάθεση – συμμετοχή μαθητών, λειτουργία ομάδων).
- Τρόπος αξιολόγησης.
- Περιγραφή αποτελεσμάτων – επίτευξη στόχων.
- Άλλες παρατηρήσεις.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Δημήτρης Κ. Μαυροσκούφης. «Διδακτική μεθοδολογία του μαθήματος της ιστορίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (με εφαρμογές). Οργάνωση επισκέψεων σε χώρους πολιτισμικής/ιστορικής αναφοράς – Γνωστικές και βιωματικές στρατηγικές για τη διδακτική αξιοποίηση μουσείων, καταλοίπων του υλικού πολιτισμού, μνημείων και ιστορικών τόπων – Διδασκαλία Τοπικής Ιστορίας». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS223/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΧΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Δώρα Σεϊτανίδου
Θεσσαλονίκη, Χειμερινό Εξάμηνο 2014-2015

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

